

AQSHDA YANGI LIDERNING PAYDO BO‘LISHI VA UNING JAHON SIYOSATIGA TA’SIRI

Valiyeva Gulxayo

To‘ra‘o‘rg‘on tuman 1-son texnikumi Tarix fani o‘qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Amerika Qo‘shma Shtatlarida yangi siyosiy liderlarning shakllanish jarayoni, ularning davlat boshqaruvi va xalqaro munosabatlardagi o‘rni tahlil qilingan. Shuningdek, yangi liderlarning ichki va tashqi siyosatdagi ustuvor yo‘nalishlari hamda jahon siyosiy tizimiga ko‘rsatadigan ta’siri yoritilgan.

Kalit so‘zlar: AQSH, liderlik, siyosiy tizim, demokratiya, saylov, xalqaro munosabatlar, tashqi siyosat, jahon siyosati.

KIRISH

Amerika Qo‘shma Shtatlari zamonaviy dunyoning eng qudratli davlatlaridan biri hisoblanadi. AQSHda davlat boshqaruvi demokratik tamoyillarga asoslangan bo‘lib, siyosiy liderlarning shakllanishi saylov tizimi orqali amalga oshiriladi. Har bir yangi liderning hokimiyatga kelishi mamlakat ichki siyosatida ham, xalqaro munosabatlarda ham muhim o‘zgarishlarni yuzaga keltiradi.

XXI asrda global siyosiy jarayonlarning murakkablashuvi AQSH liderlaridan nafaqat milliy manfaatlarni himoya qilishni, balki xalqaro xavfsizlik, iqtisodiy hamkorlik va ekologik muammolarni hal etishda faol ishtirok etishni talab qilmoqda. Shu sababli AQSHda yangi liderlarning paydo bo‘lishi nafaqat Amerika jamiyati, balki butun dunyo uchun muhim voqea hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

AQSH siyosiy tizimi va liderlik masalalari ko‘plab tarixchi va siyosatshunos olimlar tomonidan o‘rganilgan. A. Schlesinger, S. Huntington, F. Fukuyama va Z. Brzezinski kabi

olimlar AQSHning siyosiy taraqqiyoti hamda liderlik institutining rivojlanishiga oid ilmiy tadqiqotlar olib borganlar.

Ularning asarlarida AQSH prezidentlarining davlat boshqaruvidagi roli, demokratik institutlarning rivojlanishi va global siyosatga ta'siri keng yoritilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, AQSHda liderlarning siyosiy qarashlari mamlakatning xalqaro maydondagi mavqeiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Maqolada tarixiylik, qiyosiy tahlil, siyosiy jarayonlarni kuzatish va ilmiy manbalarni umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. AQSHdagi liderlik institutining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari tarixiy nuqtai nazardan tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

AQSH siyosiy tizimida yangi liderlarning paydo bo'lishi demokratik saylovlar orqali amalga oshiriladi. Saylov kampaniyalari davomida nomzodlar iqtisodiyot, ijtimoiy siyosat, tashqi aloqalar va xavfsizlik masalalari bo'yicha o'z dasturlarini taqdim etadilar.

Yangi liderlarning hokimiyatga kelishi ko'pincha davlat siyosatining ayrim yo'nalishlarida yangilanishlarni yuzaga keltiradi. Masalan, iqtisodiy rivojlanish strategiyalari, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik, migratsiya siyosati va ekologik dasturlarda o'zgarishlar kuzatiladi.

Tarixiy tajriba shuni ko'rsatadiki, AQSH prezidentlari dunyo siyosatiga katta ta'sir ko'rsatgan. Ularning qarorlari xalqaro iqtisodiyot, xavfsizlik va diplomatik munosabatlarning rivojlanishiga ta'sir etadi. Shu sababli AQSHda yangi liderning paydo bo'lishi ko'plab davlatlar tomonidan diqqat bilan kuzatiladi.

Bugungi globallashuv sharoitida yangi liderlardan xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash, iqtisodiy taraqqiyotga xizmat qiluvchi qarorlar qabul qilish talab etiladi. AQSHning jahon siyosatidagi o'rni yuqori bo'lgani sababli uning liderlari faoliyati global jarayonlarga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

AQSHda yangi liderlarning paydo bo'lishi demokratik siyosiy tizimning muhim natijasi hisoblanadi. Ularning faoliyati mamlakat ichki taraqqiyotiga ham, xalqaro munosabatlarning rivojlanishiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Tarixiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, kuchli liderlik davlatning siyosiy barqarorligi va xalqaro nufuzini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Shu bois AQSHdagi siyosiy jarayonlarni o'rganish zamonaviy tarix va siyosatshunoslik fanlari uchun dolzarb ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Huntington S. Political Order in Changing Societies. – New Haven, 1968.
2. Fukuyama F. Political Order and Political Decay. – New York, 2014.
3. Brzezinski Z. Strategic Vision. – New York, 2012.
4. Schlesinger A. The Cycles of American History. – Boston, 1986.
5. Kissinger H. Diplomacy. – New York, 1994.
6. Amerika Qo'shma Shtatlari tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
7. Jahon tarixi bo'yicha zamonaviy tadqiqotlar to'plami. – Toshkent, 2023.